

Sygn. akt III AUa 415/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Sędziowie:	SA Marcjanna Górską SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: sekr. sądowy Maciej Mazuryk	

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2013 r. w Lublinie

sprawy H. D.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego rolników oraz przywrócenie terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia i zaświadczeń o wysokości podatku dochodowego

na skutek apelacji pozwanego Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 12 lutego 2013 r. sygn. akt VII U 1148/12

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołania od obu decyzji.

Sygn. akt III AUa 415/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 września 2011 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników H. D. w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno – rentowego od dnia 1 lipca 2006 roku. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że wnioskodawczyni nie spełniła warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej na podstawie art. 5a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Odwołanie od tej decyzji złożyła H. D.. Skarżąca podała, że to działalność rolnicza stanowiła dla niej główne źródło utrzymania. Podjęta dodatkowo działalność gospodarcza nie przynosiła dużych zysków, a przy istnieniu obowiązku opłacania składek w ZUS byłaby zupełnie nieopłacalna. Obciążenie jej obecnie należnością z tego tytułu przekroczyłoby

możliwości finansowe jej rodziny. Wskazała, że nigdy nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej. Znajduje się w trudnej sytuacji, ma na utrzymaniu czworo nieletnich dzieci.

Kolejną decyzją z dnia 28 marca 2012 roku Prezes KRUS odmówił H. D. przywrócenia terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników po rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz przywrócenia terminu do złożenia zaświadczeń właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za lata 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, ponieważ wnioskodawczyni nie wskazała zdarzeń losowych, które uniemożliwiły jej złożenie oświadczenia i w/w zaświadczeń we właściwym terminie.

W złożonym od tej decyzji odwołaniu H. D. powołała się na niezajomość przepisów, brak wiedzy o istnieniu różnych obowiązków związanych z rozpoczęciem działalności gospodarczej.

W odpowiedziach na odwołania KRUS wniósł o ich oddalenie.

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 28 roku w ten sposób, że przywrócił H. D. termin do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników po rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz do złożenia zaświadczeń właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za lata 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, oraz zmienił decyzję z dnia 19 września 2011 roku i ustalił, że nie ustało ubezpieczenie społeczne rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno – rentowego dla H. D. od dnia 1 lipca 2006 roku.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia :

H. D. rozpoczęła działalność rolniczą z dniem 15 lutego 1999 roku na gruntach o powierzchni 2,20 ha fizycznych, co stanowiło 2,24 ha przeliczeniowych. W dniu 19 lutego 2002 roku dokonała zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego rolników. Decyzją z dnia 20 lutego 2002 roku Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w S. stwierdziła, że podlega ona ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 15 lutego 1999 roku. Jednocześnie zobowiązana została do opłacenia składek od pierwszego kwartału 1999 roku. Wnioskodawczyni urodziła czworo dzieci : (...), (...),(...) i w 2004 roku. Opiekowała się również rodzeństwem urodzonych (...),(...) , gdyż po śmierci rodziców była ich opiekunem prawnym.

Mąż skarżący A. D. prowadził pozarolniczą działalność gospodarczą i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniu społecznemu w ZUS od 1 lutego 1997 roku do 1 maja 2006 roku. Z dniem 31 maja 2006 roku został wykreślony z ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy A. wpis dokonany w dniu 29 stycznia 1997 roku pod numerem (...). Dzierżawił on od 1 kwietnia 2003 roku gospodarstwo rolne o powierzchni 1,15 ha, co stanowiło 1,0815 ha przeliczeniowych oraz od dnia 1 grudnia 2008 roku był dzierżawcą gospodarstwa rolnego o powierzchni ogólnej 2,47 ha (w tym las - 0,51 ha), co stanowiło 2,1969 ha przeliczeniowych.

W decyzji z dnia 16 grudnia 2009 roku skierowanej do wnioskodawczyni Prezes KRUS stwierdził podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników dla A. D. od 1 lipca 2006 roku do 28 lutego 2008 roku, od 1 sierpnia 2008 roku do 30 września 2008 roku i od 7 kwietnia 2009 roku.

Z dniem 1 czerwca 2006 roku skarżący rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej: „sklep spożywczo – przemysłowy” w oparciu o wpis do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy A. pod numerem (...). Odnotowano, że przedmiotem działalności jest sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych, pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami, pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach. Wnioskodawczyni zgłosiła do Urzędu Skarbowego obowiązek podatkowy z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 6 czerwca 2006 roku. Działalność była opodatkowana na zasadach ogólnych.

H. D. prowadziła sklep spożywczo–przemysłowy we wsi G.. Nie zatrudniała pracowników, sama zajmowała się sprzedażą. Jednocześnie małżonkowie wykonywali działalność rolniczą w posiadanym gospodarstwie rolnym. Z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej skarżąca wykazała dochody za poszczególne lata w następującej wysokości:

- 2006 r. – 0 złotych,
- 2007 r. – 4.859,67 złotych,
- 2008 r. – 10.118,74 złotych,
- 2009 r. – 4.3323,66 złotych,
- 2010 r. – 4.275,89 złotych.

Sąd uznał, że odwołania H. D. zasługują na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 5a ust. 1, 4, 5, 6 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) o treści obowiązującej w dacie podjęcia przez odwołującą pozarolniczej działalności - rolnik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy, jeżeli:

- 1) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej,
- 2) jednocześnie nadal prowadzi działalność rolniczą lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym, obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego, lub dziale specjalnym,
- 3) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym,
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych
- 5) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej nie przekracza wskazanej w przepisie kwoty.

Powyższą kwotę rolnik obowiązany jest udokumentować zaświadczeniem właściwego naczelnika urzędu skarbowego i złożyć Kasie do dnia 31 maja każdego roku podatkowego. Zaświadczenie albo oświadczenie, że nie została przekroczona kwota podatku dochodowego rolnik, obowiązany jest złożyć w Kasie wraz z oświadczeniem o kontynuowaniu ubezpieczenia rolniczego.

Niezachowanie terminu złożenia oświadczenia o wyborze ubezpieczenia jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia z końcem kwartału, w którym rolnik rozpoczął wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej. Natomiast niezachowanie terminu złożenia zaświadczeń o kwocie należnego podatku dochodowego jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia z końcem kwartału, w którym rolnik obowiązany był złożyć zaświadczenie w Kasie, chyba, że ten rolnik zaprzestał prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w sposób trwały lub okresowy przed upływem tego kwartału.

H. D. prowadziła działalność rolniczą w posiadanym gospodarstwie rolnym i z tego tytułu od 1999 roku podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników, za zatem po podjęciu pozarolniczej działalności gospodarczej w czerwcu 2006 roku przysługiwało jej prawo wyboru ubezpieczenia. Jednakże nie złożyła ona w KRUS w terminie 14 dni od rozpoczęcia działalności oświadczenia w tym przedmiocie. Nie składała również zaświadczeń właściwego urzędu

skarbowego o wysokości podatku dochodowego za lata 2006 - 2010. Przy czym podatek ten w żadnym roku nie przekroczył kwoty granicznej określonej w przepisach.

W myśl art. 5a ust. 7 cyt. ustawy powyższe terminy mogą zostać przywrócone na wniosek zainteresowanego rolnika lub domownika, jeżeli udowodni, że niezachowanie terminu nastąpiło wskutek zdarzeń losowych. Przepis ten stanowi samodzielną podstawę przywracania terminów określonych w tym przepisie, wyłączając możliwość i potrzebę powoływania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, czy Kodeksu postępowania cywilnego (por. wyr. Sądu Najwyższego z 6 marca 2012 r. w sprawie I UK 330/11, LEX 1212049).

W ocenie Sądu sytuacja określona we wskazanym przepisie miała miejsce w sprawie niniejszej. H. D. z wykształcenia krawiec – szwacz od 1999 roku jest rolnikiem. Utrzymywała się wraz z rodziną głównie z pracy w gospodarstwie rolnym, zajmując się jednocześnie opieką nad czwórką nieletnich dzieci i rodzeństwem, których była prawnym opiekunem. Miała więc ograniczone możliwości zapoznania się z obowiązującymi przepisami, nadążenia za ich zmianami, w szczególności w zakresie obowiązków i uprawnień rolnika związanych z rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej. Na brak wiedzy, co do posiadanych uprawnień, nieporadność wskazuje chociażby zaniechanie w ubieganiu się o przyznanie świadczeń z tytułu urodzenia dwojga dzieci. W rozliczeniach z urzędem skarbowym pomagały jej inne osoby. Działalność gospodarcza stanowiła dla niej jedynie dodatkowe, uzupełniające źródło pozyskiwania dochodów.

Wnioskodawczyni o zasadach podlegania ubezpieczeniu, uprawnieniach i obowiązkach wynikających z w/w przepisów nie została również pouczona przez takie urzędy jak KRUS, czy Urząd Gminy, w którym rejestrowała działalność gospodarczą.

Decyzja z dnia 20 lutego 2002 roku o objęciu jej rolniczym ubezpieczeniem społecznym zawierała jedynie informacje o dalszym podleganiu ubezpieczeniu społecznemu przez rolnika, który podejmie pozarolniczą działalność gospodarczą, bez potrzeby składania jakichkolwiek oświadczeń. W aktach KRUS brak jest danych pozwalających na przyjęcie, że organ rentowy informował skarżącą o kolejnych zmianach przepisów dotyczących ubezpieczenia, w sytuacji rozpoczęcia przez rolnika prowadzenia pozarolniczej działalności.

W decyzji z dnia 16 grudnia 2009 roku skierowanej do odwołującej, a dotyczącej ubezpieczenia jej męża A. D. nie umieszczono informacji o obowiązku składania zaświadczeń o wysokości podatku dochodowego.

Wnioskodawczyni nie została pouczona o możliwości złożenia oświadczenia o wyborze ubezpieczenia i zaświadczeń z urzędu skarbowego, a także o negatywnych skutkach prawnych zaniechania przedłożenia w/w dokumentów. Nie podano jakie sankcje zostały przewidziane za niewywiązanie się z tego obowiązku. Z tego powodu H. D. nie była świadoma ujemnych skutków nie złożenia w/w dokumentów w postaci wyłączenia jej z ubezpieczenia. Z jej zeznań wynika, że gdyby miała wiedzę w tym przedmiocie niewątpliwie zaniechałaby dalszej działalności, albowiem uiszczenie składek na rzecz ZUS spowodowałoby, że działalność ta byłaby nieopłacalna.

W okolicznościach sprawy wadliwe określenie przez nią w zgłoszeniu do ubezpieczenia męża w dniu 8 grudnia 2009 roku, że nie prowadzi pozarolniczej działalności gospodarczej nie ma istotnego znaczenia.

H. D. w wniosku o przywrócenie terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników oraz zaświadczeń o wysokości należnego podatku od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej wystąpiła w dniu 19 marca 2012 roku, dołączając jednocześnie wymagane dokumenty. Uczyniła to zatem niezwłocznie po powzięciu na rozprawie w dniu 9 marca 2012 roku informacji o konieczności przedstawienia takich dokumentów.

Uchybienia wnioskodawczyni w tym zakresie były niewątpliwie spowodowane brakiem informacji ze strony organu rentowego. Również w urzędzie gminy rejestrując działalność skarżąca nie została poinformowana o zasadach podlegania ubezpieczeniu, co wynika z treści pisma z dnia 19 stycznia 2012 roku.

Powyższe okoliczności w ocenie Sądu pozwalają na przyjęcie, że niezachowanie w/w terminów nastąpiło wskutek zdarzeń losowych, co uzasadnia przywrócenie skarżącej terminu do złożenia oświadczenia o wyborze ubezpieczenia oraz zaświadczeń urzędu skarbowego o wysokości podatku dochodowego za lata 2006 – 2010.

Wprawdzie powołane przepisy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku nie uzależniają wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników od uprzedniego pouczenia rolnika o zasadach określonych w art. 5 tej ustawy, jednakże w okolicznościach sprawy uchybienia w/w organu w tym zakresie należy traktować jako zdarzenie losowe uzasadniające przywrócenie wnioskodawczyni terminu do złożenia tych dokumentów.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 stycznia 2008 roku w sprawie I UK 238/07 (opubl. OSNCP 2009 r., Nr 5-6, poz. 353-354) wskazał, że „osiągnięcie przez ubezpieczonego rolnika dochodów z tytułu wznowionej pozarolniczej działalności gospodarczej, od których podatek dochodowy za poprzedni rok podatkowy nie przekraczał rocznej kwoty granicznej, nie może prowadzić do pozbawienia go rolniczego tytułu ubezpieczenia społecznego, jeżeli nie został wyraźnie pouczone o skutkach prawnych nieterminowego złożenia zaświadczenia o wysokości należnego podatku od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.” Sąd ten w uzasadnieniu orzeczenia wyjaśnił, że to kryterium podatkowe, a nie zachowanie ustawowo wyznaczonego terminu na jego udokumentowanie powinno decydować o wyłączeniu z rolniczego ubezpieczenia społecznego. Podano, że brak precyzyjnej informacji ze strony rolniczego organu rentowego o potrzebie złożenia wymaganych oświadczeń można zaliczyć do zdarzeń losowych w rozumieniu art. 5a ust. 7 cyt. ustawy.

W sprawie niniejszej wnioskodawczyni nie została pouczona o potrzebie złożenia wymaganego oświadczenia i zaświadczeń, a także o negatywnych skutkach nie złożenia takich dokumentów. Mając na uwadze jej sytuację rodzinną, nieporadność, nie miała ona możliwości powzięcia wiedzy w tym względzie z innych źródeł. W tej sytuacji w ocenie Sądu traktując powyższe okoliczności jako zdarzenie losowe, uzasadnionym jest przywrócenie wnioskodawczyni terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników po rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz złożenia zaświadczeń właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za lata 2006 - 2010.

W konsekwencji Sąd uznał, że nie ustało ubezpieczenie społeczne rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno – rentowego dla H. D. od dnia 1 lipca 2006 roku.

Z powyższych względów i na podstawie powołanych przepisów oraz na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

Od powyższego wyroku apelację wniósł organ rentowy - Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w S. zaskarżając wyrok w całości

Wyrokowi zarzucił :

- naruszenie prawa procesowego , tj. art. 233§ 1 k.p.c. przez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału, w tym w szczególności przyjęcie, że H. D. miała ograniczone możliwości zapoznania się z obowiązującymi przepisami, a o uprawnieniach i obowiązkach wynikających z przepisów prawa po rozpoczęciu działalności nie została pouczona m. in. Przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,

- naruszenie prawa materialnego – art. 5a ust 1,4,5,6,7 pkt 2 ustawy z dnia 20.12.1999 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 50 poz. 291 ze zm.) poprzez ustalenie, że ubezpieczenie społeczne rolników w pełnym zakresie dla H. D. nie ustało od 1 lipca 2006 roku (rozpoczęcie prowadzenia od 1. 06. 2006 r. działalności gospodarczej), oraz przywrócenie zainteresowanej terminów do złożenia Kasie oświadczenia o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej jak również do złożenia zaświadczeń właściwego naczelnika urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za lata 2006 – 2010,

Skarżący wnosił o zmianę wyroku i oddalenie odwołanie lub o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna

Rozstrzygnięcie sprawy wymaga w pierwszej kolejności dokonania oceny, czy przekroczenie przez wnioskodawczynię o okres prawie 6 lat terminu o którym mowa w art. 5a ust 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50 poz. 291 ze zm.) do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia, oraz do złożenia oświadczeń o wysokości podatku dochodowego (art. 5a ust 3 i 4 ustawy) nastąpiło na skutek zdarzeń losowych.

Zgodnie bowiem z art. 5a ust. 7 ustawy, terminy te mogą zostać przywrócone na wniosek zainteresowanego rolnika, jeżeli udowodni, że niezachowanie terminu nastąpiło wskutek zdarzeń losowych. Zatem jedynym, ale za to koniecznym kryterium uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu, jest jego niezachowanie wskutek zdarzeń losowych.

Pojęcie zdarzenia losowego nie zostało zdefiniowane w ww. artykule, jak i w innych przepisach tej ustawy. Przyjmowane jest , że zdarzeniami losowymi nazwać można wszystkie zdarzenia, które są zależne od losu, nieprzewidywalne, niemożliwe do uniknięcia nawet przy zachowaniu należytej staranności o swoje sprawy. Działania człowieka też mogą być uznane za zdarzenia losowe dla innego człowieka z tym, iż dla samego działającego zdarzenie to nie może mieć prawnych skutków zdarzenia losowego (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z 10 V 2010 r. I UK 49/10).

W orzecznictwie sądów administracyjnych i powszechnych zapadłych na gruncie art. 5a ust. 7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników podkreśla się obiektywny i szczególny charakter zdarzeń losowych oraz ich nieprzewidywalność, zaznaczając przy tym, że zdarzenie losowe w rozumieniu tego przepisu nie może być utożsamiane z brakiem wiedzy o konieczności złożenia w organie rentowym stosownego zaświadczenia , ani brakiem winy w uchybieniu terminowi do dokonania tej czynności (wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 listopada 2007 r., IV SA/Wa 1904/07 i z dnia 6 grudnia 2007 r., IV SA/Wa 2165/07, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 28 marca 2012 roku II AUa 13/12 - LEX nr 1153768).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, że w toku postępowania H. D. reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie udowodniła, że niezachowanie terminu nastąpiło wskutek zdarzeń losowych, bowiem żadnych takich zdarzeń nie podnosiła. Co więcej wskazywała nawet wyraźnie na brak jakichkolwiek okoliczności mogących zostać zakwalifikowane jako zdarzenia losowe. Przesłuchana w charakterze strony na rozprawie w dniu 29 stycznia 2013 roku (k. 78 – 79) podała min., że nie zdarzyły się żadne katastrofy, ani poważne problemy, w szpitalu była raz ,ale nie pamięta w którym roku, nie było też poważnych chorób dzieci w latach 2006 – 2010.

Nie są trafne argumenty związane z brakiem wcześniejszego pouczenia wnioskodawczyni przez organ rentowy o obowiązku zgłoszenia prowadzenia działalności gospodarczej przez rolnika pozostającego w społecznym ubezpieczeniu rolniczym.

Adresatem normy zawartej w przepisie art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, jest osoba znajdująca się w ubezpieczeniu społecznym rolników, która rozpoczęła działalność gospodarczą i chce pozostać w ubezpieczeniu rolniczym, a nie organ rentowy. Obowiązująca w naszym systemie prawnym zasada znajomości prawa, nie pozwala na obarczenie w tym przypadku odpowiedzialnością organu rentowego za brak pouczenia o treści wskazanego przepisu . Ewentualna umiejętność ich odczytania i zastosowania wymaga aktywności związanej z przeciętną i należytą dbałością o własne interesy, a brakiem staranności w tym zakresie nie można modyfikować nałożonych ustawowych obowiązków. – por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 6 września 2012 roku **III AUa 224/12** LEX nr 1237967.

Okoliczności niniejszej sprawy nie pozwalają na uznanie, że niezachowanie w/w terminów nastąpiło wskutek zdarzeń losowych wobec ograniczonych możliwości zapoznania się przez wnioskodawczynię z nałożonymi przez ustawodawcę powinnościami.

H. D. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 15 lutego 1999 roku. Decyzja o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników została wydana dla niej w dniu 20 lutego 2002 roku. W zawartej na formularzu decyzji informacji w ust 2 zawarte zostało pouczenie wynikające z art. 5a ustawy w brzmieniu obowiązującym w dacie decyzji, zawierało ono warunki pozostania w ubezpieczeniu rolniczym przy podjęciu pozarolniczej działalności gospodarczej jak również obowiązek złożenia w tej sprawie stosownego oświadczenia Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych lub Kasie Rolniczego ubezpieczenia Społecznego. Od dnia 1 czerwca 2006 H. D. rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej. Zgłaszając do ubezpieczenia małżonka - A. D., w dniu 8 grudnia 2009 roku wyraźnie wskazała, że nie prowadzi działalności gospodarczej, nie wypełniła rubryki 12 dotyczącej daty rozpoczęcia tej działalności. W decyzji z dnia 16 grudnia 2009 skierowanej do H. D. dotyczącej objęcia ubezpieczeniem małżonka - A. D. w sposób wyraźny wskazano o obowiązku zgłaszania i informowania o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu, min. o podjęciu pozarolniczej działalności gospodarczej (k. 33 akta KRUS). Także i ta decyzja nie wpłynęła na podjęcie przez wnioskodawczynię jakichkolwiek działań mających na celu wyjaśnienie jej statusu prawnego związanego z ubezpieczeniem, pomimo, że nadal prowadziła działalność gospodarczą.

Jest to niewątpliwie okoliczność obciążająca wnioskodawczynię, co w powiązaniu z tym, że w dniu 28 stycznia 2010 roku w toku wizytacji gospodarstwa rolnego osobiście podała, że nie posiada dochodu z innych źródeł (k. 40 akta rentowe) świadczy wręcz o świadomym zaniechaniu ujawnienia informacji o prowadzonej działalności gospodarczej i wprowadzeniu w błąd organu rentowego. Uniemożliwia to potraktowanie jej zaniedbań i uchybień w długim okresie czasu jako zdarzeń losowych.

Nietrafna jest argumentacja Sądu dotycząca braku pouczenia o skutkach prawnych nieterminowego złożenia zaświadczenia o wysokości należnego podatku od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej. Rozważanie tej okoliczności jest bezprzedmiotowe, bowiem organ rentowy nie miał żadnej wiedzy na temat podjęcia przez wnioskodawczynię pozarolniczej działalności. Zatem z oczywistych względów nie mógł informować jej o konieczności składania oświadczeń o wysokości należnego podatku.

Także fakt, iż wnioskodawczyni uzyskiwała niewielkie z dochody z działalności gospodarczej nie zwalniał jej z obowiązku poinformowania o tym organu rentowego i dopełnienia obowiązków określonych przepisami prawa.

W tym stanie rzeczy przywrócenie H. D. terminu do złożenia oświadczenia o kontynuowaniu ubezpieczenia społecznego rolników po rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz do złożenia zaświadczeń właściwego urzędu skarbowego o kwocie należnego podatku dochodowego od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej za lata 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 nastąpiło z naruszeniem przepisu 5a ust 7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 50 poz. 291 ze zm.)

Konsekwencją niewykonania przez wnioskodawczynię nałożonego obowiązku w świetle art. 5a ust. 6 ww. ustawy jest ustanie ubezpieczenia, co słusznie rolniczy organ rentowy stwierdził w decyzji z dnia 19 września 2011 roku.

Mając powyższe na uwadze koniecznym było dokonanie zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołań od obu decyzji, o czym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.